Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕ ДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 5 январь, 1978 шу. ● № 2 (5825) ● Мах 2 кеп.

КЕРДАЧА ШЕРА—КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА

Чахкдьнчад юбилейин 1977 шу. КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето советски хьалхьара керда шу дакъьаьла дувнаш дайтача моаршша тІа аьнчад: «Советий мехка карагІдьнинча сийлахьа гІулакхех да а доагІаш доккхал деш нахьдоаккх советски наха 1977 шу. Мехкд биографена, хІара советски сага кхела юкъедера из СССР керда Конституци тІаийна шу Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара шу санна».

Дерригача советски хьалхьо санна, дІадаха шу дика хІамаш карагІдийнна чаккхьаьккхар Нохч-ГІалгІайчен кхаьдьегамхоша а. ССР керда Конституци тІаийнера сийна шерра социалистически яьх а йоаржаьнь, КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленума решенеш деташ айдьлча республика промышленин предприятеш коллективаша продукци мьаьхха иккхарен изделей дукхагІа дола тайна арахецарен юбилейин шера план ханнд хьалха кхоачашьыйІ. ТІекхкоачашьыйІ кхьаьгамга овсарле айтра заданеш а. Юртарча кхьаьгамхошта а беркате хиннад дІадаха шу. ДІадахача пятилетка шин шера республика колхозашен совхозашен дукхагІа а йьхьай кийч а ший юртобохама продукци. Юбилейин шера республико ІалашдьаІ паччахьалхьенга ялат, кондтолаш, бьаьдаарашш, сом, насташ-харбашш, шурх, фуаш, тха доккха плана социалистически декхарашш.

1977 шера колхозашен совхозашен чудена ялат 1976 шера чуденачуьа 30 процент дукхагІа хиннад, юкъера лаьхрІаьча хІара гектара тІара баьккха хьувьжам 23,4 центнер га, колхозашен совхозашен 1976 шера йьккхачуьл дукхагІа йьккхий шурх, дукхагІа гуллаьдь фуаш. Дукхагіа хиннад детта доахан, дакъьеннай цар продуктивность.

Боахамаша духхьашха тІекхкоачашьыйІ гІожа доаькъраш, силос, сенаж, витаминоблаьда хьовр кийдарна заланн, ту тайпнаг, доаханна лерттІа іа дакхкара эшш хьалаш ІаІаш а дьаІ.

Цхьабаьхьа юртобоахама органаша, колхозашен совхозашен, районнин юртийн Советий исполкомаша боагІгІаш бола найдьа нІнабан юртобоахама производство дІаьхо айтра доачча дерригача кхочамеран торонехь. ДІайийначь хІамашта ІунІал дикн ца дар бахььн долаш хьувьжам геттара лох а беннаб,кІезигаГІа йьхьай шекара секкдаш, паччахьалхенга ужа йоХкара пІан юкъаГІа йисай.

Сунженски, Урус-Мартановски, Шалински, Веденски, районашца ІалашдьаІца бьаьнадаарашш кийдьара план йьхьачшьелгІа.

Доккхийн бехкотохкамен декхарашца да 1978 шера республика кхьаьгамхошта хьалхьаька латтаранш. Уж оттадьд КПСС обкома духха ха йоаннашш хиннача пленумон автономни республика Лаккехьарча Совета VII сессеи. 1978 шера плана тІа кхьаьста теркам тІабахийтаб общественни производства эффективность лаккъьра, боахама дерригача доакъошш цхьатарра деГІаолаьдара, хьалхьяьхьанза ярГІоннача ГІишлоштта капитальин вложенеш дІаяхийтара, керттерча фондех дикагІа пайда эцара, хьаьстама овсарле лаккъьра. 7,3 миллион тонн мехкдьатта, 2430 миллион кубометр газ йьккха лаьрХІад. Машинаш елга, металлех хІамаш елга 8,1 процент дІаІада деза да. Культурно-бытовой гІулаьхьаш дара а боахама эша а товираш 4,4 процент деГІада дезаш да. Уж декхараш оттаддьча духха ха йоаннаш хиннача КПСС обкома пленума, республика Лаккехьарча Совета сессе соцамаш, вай парте Центральни Комитета Генеральн секретара, СССР Лаькхьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленуме дьаьча хьамальцара положенеш, выводаш вахара кхоачашьра партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацаьна беча организаторски, кхетама балха тІа керттера моттиг дІаьлаца саан я.

Назрановски, Малгобески, Сунженски, кхьча районий партийни организацаьна, юртобоахама органаша дукхагІа тергам тІабахийта безд лаьтта ледарадара культура айтра, хьайбай продуктивность алсамъяккхара. Хьайбаш ледаделча фермай, комплексий овсарле лаккъьр — иштта да тахан вайна хьалхьашка аттта декхарашш.

Иттаагіча пятилетка кхоалагіа шера план СССР керда Конституци тІаийна шу дузаьча денга — 7-на октябрьта кхоачашьыйІ санна. Цун тІеххьа боадам хьалоецаш да. Нохч-ГІалгІайчен. Цун тІеххьа социалистически яьх йоаржаьнь коллективаш хьинар айдеш партийни организацаьца уйлаш тІаяхийта еза дикагІа тІа бохх бечаь опыт массанена а дІайовзийтара, тІехьабусарш хьалхабахара. Парте хьалха доахча декхараш терхаш а деш, Іалашде деза боахама доал деанга тоадеелга, тІадиІалга гІулакхех кадрай бола бехкотохкам айбелга, дисциплинен гІулаьк лерттІа ледаделгеи гІоагІаш.

Вай автономни республика коммунисташ, дерригача кхьаьгамхошца вай дух-ийийх йоаче Коммунистически партена, Советски паччахьалхенна, КПСС ЦК Генеральн секретара, СССР Лаькхьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежневна тешам ду хьаьхинна керда шу кхы а дикагІа толаймаш дахарна белгаллоаккхаргда аьнна. КПСС ЦК декабрьски (1977 ш.) Пленуме новкъоста Л. И. Брежневна белгаг ма-лаккхара: «...юбилейин шера хиннд кхьаьгамга ритмен порьвн йолчча йитта а дІаХо дІаеГІоаГІе а еза. Тахан селхан бьаьчуг дикагІа бохх бе, кхоанна тахан бьаьчуг дикагІа бохх бе. Иштта да тахан хьалхашка аттта декхар. Дикагіа яхнгІа из да дикала, эффективность, кхьаьгамга овсарле лаькъьра уйлаш тІаяхийтар. Алхха укхаза а социалистически декхарийн юкъьмоттиг, вай берригача боахама балха яр санна».

Керда шу дІадоладеш, берригача советски наха санна, Нохч-ГІалгІайчен кхьаьгамхошца йоах:

Парте чаккдаккхд мел лаьрХІар хьоачашдергда!

Де мел лаьрХІар дергда!

Иттаагіча пятилетка кхоалагіа шу дикачу гІулаькхашца белгаллоаккхаргда вай!

Керда, 1978 шу вай вахаре кхьчад дика доттагІа, керда коталоваш йоахаргкилара тешам ду шу санна.

Дьмъьлаа хилда шун керда шу!

ХЬИНАР ЛАЬГІДАЛИЙТАЦ

Шера плавал дукхагІа 13300 тонн мехкдьаттеи 9500 эзар кубометр газ — шу тайпара совГІат дар кердача шера «Сунжнефть» управление коллективо. Юбилейин шера мехкдьатта а газ а йьккхара боарам лаьхбир цар. Дьхьенна дІаеннай 150 эзар сома мьаха продукци, 5 процент лаьхьеннай къаьстама овсарле.

Къаьстта хьинаре къаьхьегарца белгаллаьнна операторш Бельтоев Ахьмад, Балаев Іаьла, Горковенко Иван, Бессорцев Анатолий, кхьнбарш.

Къаьхьегама хьинар лох ца долийташ къаььет ИГДУ коллективо керда шера укх хьалхарча деношка а.

С. САИТОВ.

Дика дІадоладаьд шу

ДІадахача шера даьха кхьаьстама толаймаш лох ца долийташ дІадоладаьд пятилетка кхоалагІа шу СССР 50 шу дІадара шІеранГІча Грозненски машзавода колледжо. Массе а тайна продукци йоахеларе задаьнеш кхоачашьыйІ ДІаболабеннаьб уж. Еврнга арахецарна продукцех 78,5 процент яр паччахьалхенга. Дикдеш. Эзаьк йолаш и. Духхьал а йиъарь бетта хьалхарча шин дийнаьна химикаш арахецаш. 30 эзар тарГІа сома мьаха спирт, полиэтилен, кІыйола химический продукци.

Социалистически яьхь ыаьхьа латташ пятилетка кхоалагІа шу дІадоладаьд Дронкин Владимир Михайлович керте латташ спирт арахецеча производства коллективо.

* * *

Пятилетка кхоалагІа шу дикача кхьаьгамга толаймаш дІадоладаьд «Горсинтез» НГДУ мехкдьаттаолоша. Январь бетта хьалхарча кхаь дийнаьхьа пан дикаьд 12969 тонн «Іаьржа зоШура», из чуг планагІа лаьрХІаьчул дукхагІа. ХІара дийнаьхь буси юкъера лаьхьІаьча задаьнеш совГІа доаькъ цар 26—28 тонн мехкдьатта. Бетта задаьнеш совГІа доаькхаргда 800 тонн совГІа мехкдьатта.

* * *

Ер шу хьаьстта дика кхьаьсташ ДІадоладаьд Лунин Александр Васильевич кулгалдева шоллагІча районин инженерно-технолгически служба болхлоша. Планал совГІа доаькхаш толма мехкдьаттаг дукхагІдер цар доаькхаш да.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Пятилетка хьалхарча кхоалагІа шера план СССР керда Конституци тІаийна шу дузаьча денга кхоачашьора шера социалистически яьх йоаржаьнь Гудермесски медицински инструментий завода участкий сменай, бригадай коллективаш. Цу яьхь хьалхара мотиг кьыкхай мастер Бажиев Зайудин керте латтаьча пенсионни участкий коллективо. Пятилетка хьалхарча шин шера эзаьнг хиннд мастерех бутт хьалха кхоачаш а яь, хІаьна укх шера шоллагІча кварталца кьаьнадаьгІа кхьаьеГІоаГІ я яь. ДІадаьхьа шера даьхьа кхьаьстама толаймаш тІа-ГІа тодаьш, юкъера лаьрХІаьча хІара смена-гІа нормаш 125 — 130 процент кхоачашьыйІ ДІаболабеннаьб ер шу участка болхлоша.

Иштта кхьаьстама толаймаш даьхьа керттера баььна да участка болхлоша ноаьл кхоачаьнг бизза пайда а йиъеш, хьинар кхо ца дан кхьаьегар, мастера Зайудина шин коллективна кхьаьстаргІ ахстама а ІІІ

ИРАЗ ДАХЬЛ ЗІКОН

ХАЛКЪА ДЕПУТАТ

Вай ленински Коммунистически партиз, советски халкъ докклал дешь Іомаййр: ва вай халкъа боьлхм дІахо 1978 шера дегІабара йолча планашца дувзаделна дола лоарХІаме документашца дувзаделна ва ТІаэдиш а хиннича КПСС ЦК декабрьски 1977 ш. Пленумен СССР Лакхехьарчо Совета барХІаргІча сессен материалашца. Сессе хиннаеле а уж лоарХІаме документашца дувзаделна е а дакъаэхий аьнна хет соннз.

Вай республика Лакхехьарча Совета депутат я со. Сайна хетар, дезаденнер дувзаш Лакхехьарча Совета, райсовет-тей, ирта Советий, ирта кхьча депутаташца дагаделна безам ба са. «Халкъа депутат» аьнна ба кердача Конституце 14 корта. Боькьаьлар аьлча ва а ва из халкъа депутат! Миллионаш болча советски кхаьнаьх юкъеъча мугІаберча ва а дакъа лоаш паччахьалкхенна кулгалдара балха. Миллиарда капиталистически паччахьалкхен хиларна йиш йолаш да из лоарІаме. Ваьнна, цунах ваьнна ва а ва из халкъа депутат! Миллионаш болча советски кхаьнаьх юкъеъча мугІаберча ва а дакъа лоаш паччахьалкхенна кулгалдара балха. Миллиарда капиталистически паччахьалкхен хиларна йиш йолаш да из лоарІаме. Ваьнна, цунах ваьнна ва а ва из халкъа депутат! Миллионаш болча советски кхаьнаьх юкъеъча мугІаберча ва а дакъа лоаш паччахьалкхенна кулгалдаегІа?

ГІ. Ахриева цІеранІга «Электроинструмент» яхача заводе прессошишцалла болча беш я со. ХІаьнз 1979 шера март беттн чотах болх беш йолча из пятилетка 3 шерен 9 беттен чаХХьяккха дерхІ. Торонаш хьалдин тхона массанена а заводе болх бераштта долаш да.

ХІаьнзарг станокашца кхьйола оборудованин йолаш дика завод я тха яр. Се цу коллективе чаен хилархи цунах дувзаделна йиш йолаш хилархи дакъ докклал ду аз. Геттара дика боллой дукха ба тха заводе. Масала, цехе меттел ерригача заводе лоарХІаши ба кхьаьгаре хьалхалаттараш КПСС обкома

Хабаровски алюминиевни конструкцей завод — иттлагІча пятилетке хьаьхнна предприятий я. Цун коллективе толаме кхочушду Дольни Востокеца цунна гІишлоош дото бесерча металлаца Іаланъярна дехьаргиш. ДІадаьхча шера кердаеча гІишлоошка кхаьчаьл 268 тонн соттаьв профиль йолен: 19,7 эзар квадратни метр пенашта дьарХІаи панелаш. Планал соттІа маьхьаь кхаьчаьл 62 эзар сома продукци.

Ценошта тІаеькка панелаш чеча кердача лине арахІийца эгІара хьалхара продукци. Цигга толаме болх беш я коммуниста Владимир Константинович Семенова бригада.

Завод дІаэко хьалъеш латт. Цун ерригача нехаьш участкашца болх бе йолаеча хІара шера 17 эзар тонн конструкцеш арахецна чурсаш из.

СУРТА ТІА: ценошта тІаеькка панелаш хьаьш йолча кердача.

А. ГАЛУШКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ДАИМ ТВОРЧЕСКИ НАЬКЪАГІА

КПСС XXV-ча съезде белгалдаьккхал. «ИттлагІча пятилетке хьаьхнна предприятий я. Цун коллективе толаме кхочушду Дольни Востокеца цунна гІишлоош дото бесерча металлаца Іаланъярна дехьаргиш. ДІадаьхча шера кердаеча гІишлоошка кхаьчаьл 268 тонн соттаьв профиль йолен: 19,7 эзар квадратни метр пенашта дьарХІаи панелаш. Планал соттІа маьхьаь кхаьчаьл 62 эзар сома продукци.

Ценошта тІаеькка панелаш чеча кердача лине арахІийца эгІара хьалхара продукци. Цигга толаме болх беш я коммуниста Владимир Константинович Семенова бригада.

КПСС XXV-ча съезде белгалдаьккхал. «ИттлагІча пятилетке хьаьхнна предприятий я. Цун коллективе толаме кхочушдеш болх беш ІГІУ коллектив даим производства кхочушдеш лохаш я. ТІоанашкара мехкдаьлта сихарІен дукхагІен дахара тІаерзаьв мероприятеш чакХІоаьхаш я. Толаме чакхйоах керда техникен технологии, производствана автоматизацин механизацин ю. Мехкдаьлта дахара технологин пайданагІа йола методашца хадданза тоаю, сваьжнаша хадданза болх белгеш мехкдаьлта дукхагІа гулаелгеш, продукци кийчьелга а ДІаькхьаьгІийла а ГІалашдоу.

ІГІДУ коллективе керттерча дехкарех цаІ да болх беш йолча сваьжнех пайда дикагІа эцар. Цу дьакъе керттера мотт ГІалоаш мехкдаьлта лаьГІдаьча сваьжнай болх тоабаро.

Цу ГІулакха чІоагІен творческин кхаьхьарах тха вІашТІехьбаьккхаьнна сваьжнай фонд укх тІехььарча 3—4 шера цьаьн боараме доаттаде. КІоарГаленашкара мехкдаьлта насосашца хьалдувзаре 1977 шера, цуз хьалхагІа йІаькхеча шерашка а сайна, тоьаьл дукхагІа колоблетивнера гІар йиш хилийтаьл иттлагІча пятилетка хьалхарна шин шера заданеш толаме ІоаьнашкарІ. Мехкдаьлта лаккхара ткан 1976 шера 103.7 процент кхочушаьвй, 1977 шера — 105.5 процент. Шин шера планаш ловаьнна ІГІУ-на мехкдаьлта деннаЙ Дьаьхнна. Кхаьхьгаена овсарле лаКъьенна.

Дьаьхна толаминй лард — Сийлахь-боккхача Октября сийна керача пиьзана эьжа социалистически яьхь. Яьлг дьаьхна лоаш управленне ерригача производственин подразделенийн отделийн коллективашца. Цунца цьаьна кхочушъюьсу керттена ленински принципашца — доаха толамаш шерга ІаьдовлайтІар, вІаьш нийтъер, ІаьхО дукхагІа дахар. Яьлг ютгаш 100-ЛаьЛьн системагІа йІаьхьа бетта-бетта ю, ІаргагІрГолча мотттге хьалтох. Яьлг лелаьш хьаьхьаьхІара итт ди массада доал оперативин соревнованешца хоам бу цехийн службийн кулгалдоаш. Цуьаьхьа ваьнна айнеаьхь мехкдаьлта лучкатІа даха йиш хулийтаьрйолча кхочушмаш лохара оьмагІа бабиньча болхлойн ИТР-ийн творчески хьинар.

«Малгобекнефть» ІГІУ дерриг мехкдаьлта ТІоанашкарІ керттера даькъе лаьхьан доагІа, сиздьь хий чуХийтаьн хьалъюьзан латт скважинашца, тІа-ТІа кІезиГаГІа да доахо мехкдаьлта. Мехкдаьлта запасаш хила йоаГІача боараме алсаьмьюьлаш йоаьчаьна цу хьалашка керттердар — ТІоанашкара мехкдаьлта мотт пенашта йІаьрХІан панелаш. Планал соттІа маьхьаь кхаьчаьл 62 эзар сома продукци.

Ценошта тІаеькка панелаш чеча кердача лине арахІийца эгІара хьалхара продукци. Цигга толаме болх беш я коммуниста Владимир Константинович Семенова бригада.

Завод дІаэко хьалъеш латт. Цун ерригача нехаьш участкашца болх бе йолаеча хІара шера 17 эзар тонн конструкцеш арахецна чурсаш из.

СУРТА ТІА: ценошта тІаеькка панелаш хьаьш йолча кердача.

А. ГАЛУШКО сурт.
ТАСС фотохроника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешца

ТОАБЕ ШОАЙ ЛОІАМЕРЧА ХАЛКЪА ДРУЖИНАЙ БОЛХ

ДегІаена социалистически общество хьаьннача доккхий экономически социальнин хьуманаш хиннача хьалхара обществана хьалхаьнна саьккетаьнна, боккха бекткочаьн болаш, дисциплинен организационнин болаш, социалистически правопорядкан законностин ма-хуьлла ЧоагІьеш хІара граждашна хьалхеьнера дехкар боккхача лоарХІаме да аьнна цийл лоІамерча халкъа дружинай принципашца.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета законодательнин предположенеш комиссе дийцаш йолаьнна халкъа дружинай республикански штаба кулгалдара, республика районашкарча, городашкарча дружинай болх тоабар доиш. Халкъа депутатийн Советашца цар исполнительни комитеташца шоай лоІамеча халкъа дружинай ГІулакхаш тоадара хоадам болла болх баььта, цар балха тІа эцарий дукхагІа йоакло елга, материально-техникин хьашташ тоаделе, правопорядкан опорин пункташ хьаьлга ВІашТІехьбаьккхара эцарашца делга белгалдаьккхар комиссе.

Производстве хьалхле лелаеш, коммунистан, комсомольцаш юкъе а уьзаш, ІоагІьгІой дукхиз нах бачаьна моттигашкара шоай лоІамера халкъа дружинаш. Оповин пункташца бувзам а лелаьнна социалистически обличьеле боьхьонаш телхаьрна тІра кхоьсам лоаттабу, общественни порядок лорарна балха дилла лаьхьа лоаш дукккача халкъа дружинаша.

Цаьр болх вІашТІехьбаьккхара районнин городскойн штабашта воьхьоетад ду, хьажа а хьежа тІаьнна, болх ший эксперименташ бийнаб ший лоІамера халкъа дружинай республикански штаба. Ишта де дезаьвар хІо балхьн долчун дикка ІнчІй болх тоабар. Завоцкой, Ленинский, Сунженски, Наурски районий дружинашца.

ЦІаьвабаьта, дукхаьна халкъа дружинай балха боарамн эффективности ХІаьнзарга хаьнд Іадаьхарашца ма-яхьана ян. Лежаьрстие дакъа лоаннаш бен ІаьхахІ гаргга дружиннекашца. Эсала болх бу Увус-Мартановскин, Назрановскин, Ножай-Юртовскин, Шелковской, кхьча районашкарча халкъа дружинаша. Улицашка, кхьйола моттигашка общественни порядок лорарна, корта боьхьбу малларан мелара, хулигантешца, социалистически рузькьа лечкъадара, кхийна боаннарашца ВІашТІехьбаьккхара, ишта зуламашца дерашца кхаьстьаьста кхетама болх бара, бахача наьна юкъе правовни пропаганда пра балхах дукхагІа пайда эцарг халкъа дружинай низ ТІаберзабелга хьаьдех цо. Цу совнГа, шоай лоІамера халкъа дружинай балхах болла пайда лаьхьбларан дисциплина чІоагІьгаран, ишта дружиннекашца бечА правовни кхетама балха тІа новкъостаьл дарий ТІаберзабаь халкъа дружинашца чурча ГІулажий органаша чІоагІта бувзам оттабелга, кьаьрадаш могаду ду соьмаьр.

Халкъа дружиннекашца удостовереннин пъьхьа тІа ешка знакашн ДаьлаьрІе де дезар дела тІаьллаьл республикански штаба. Правопорядок лорьеча общественностага дукхагІа дакъа дацийтара дукхагІа уйла тІа а йохийтаьн шоай лоІамера халкъа дружинай балхахь, парна советски органаша кулгалдара практикаьн дукхагІа а дикагІа а яьдела могадьаьл газетий редакцеиттаьн.

УКРАИНСКИ ССР. Маььха радиаце чотагІа шелал хьаьш йолча промышленин установка керттера образец хьаьий Киеве. Из керда іІаина лаьрхІа я Ашхабаьдера нах чуІеча дукха этажашц йолча ценошка централизованни шелал доаттаяра. Гелиохолодильн абсорбционн агрегат хьаьий Украинский ССР Іилмай Академе технически теплофизика Киевски институтен Туркменски ССР Іилмай Академе физико - технически институтен Іилманчоша цхьана. Массеех шу да Туркмене столице цу тайпара дукха йоккха мощность йоьна установка болх беш йолаеш. Цо торо хулийт шелашца аьхха аьхьа ша Іалашце. Нагахьа саьна фегара температура 45 градус яле, квартирашка 25 градус гаргга хул.

СУРТА ТІА (ардсхьара автотелья.): УССР АН техническин теплофизикан Института теплообмеена сектора Іилманан кулгалхо Олег Александрович Кресиев, институтс опытни конструкторсо - технологическ бюро теплохладоснабжеце, технически отделе заведуюшн технически Іилмай хьалдийт Эрик Рувимович Гросман, института опытни конструкторско - технологическ бюро начальник, технически Іилмай кандидат Виктор Яковлевич Журавленко гелиохолодильни абсорбционни промышленни установка керттера образеца макета юкъе.

Ю. МЕНЕЖНИКА сурт.
ТАСС фотохроника.

Пятилетка

хьалхалаттараш

ДИКАГІБАРИЙ ЦІЕРАШ

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцие 60 шу диэара сийна лаььаьна яьхь республике эгІара дикагІа толаманн дььхарех йола цхьа коллективе я Назранерча «Электроинструмент» завода яр. Кает-каста хозар вайна из яьх эгІара чаа ІанІ цу коллективе доахачІ толамех дувшап. Сийлдена нахьажар из дезача эрбеш ІаьнІа хиллаьнна цІийца дехкарашц.

— Сийлахь-боккхача Октября сийна лаЙолаьнз яьх кхьлаьрІ ца йолийтаьн дІаэко хьоьш бар тха боллхой, — аьлар заводе паргкома секретаре Местоев Хьсаина. Хіаьта цхьаьнна болчоа боллоша деза ди ІаькхочаьнІ чакхъьккхар пятилетке кхаь шера задаеш а. Цар болх бу пятилетка диьлагІча шера чотах.

Царех я Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат литейно-прессовни цеха прессошишца. «Знак почета» орден йола Дахкилгова Лемка, цу цеха прессошцин Аушев Махьмад-Гирм, механически веза автоматчик хьона комунист Гизатулин Рафик, инструментальни цехе инструментальщик комунист Аушев Уруслан, цу цеха токарь Евлоев Сайт-Мхьмад, кхьйола. Царел дукха тІехьабЗжаш инструментальни цеха лекальщик «Знак почета» яха орден йола ГІорвьвина вовзаш вола Котиев Хьмад, цу цеха шлифовальщик, рационализатор Шадиев Осман, кхьйола. Цар хІаьна болх бу 1978 шера тІехььарча кварталн чотах.

— ДІаДала ву цхьа ший тайпара дера тхона, ерригача советски наха а, сайна, — аьлар Шадиев Османа. — Дог ГІоздаьккхача событех дІаэ дера из. Сийлахь-боккхача Октября сийна эгІара дехьаргиш ваахте оаха тІехь-тІехьа кхьа а лаьхьдь декхарашц ІаийлоІ, хуж толамна кхоачІадара ерригача тхоаІ горонаш оаргаІйбахар. Ишттача хьаьл аз ІаийцаР иттлагІа пятилетка кхаь шерен ах шерен ПІан кхочушъ ярдаьр. Из лаьхьдеш ІоагІа тешам бенна я из.

— Османа сайна уйлаш я, цу сайна доккхий декхарашц ТІаийцад аз. ханал дика чьаьхьагІа кхоачашьергьа иттлагІа пятилетка, — йоаХ' завкома председателе заместителе Богатырева Золотхана.

Ишта кхьаьст Назранерча «Электроинструмент» завода болхлоша.

Ю. ЮСУПОВ.

КПСС — КУЛГАЛДУИ ЛОСТАМ ТЕЛЕИ СОВЕТСКИ ОБЩЕСТВА НИЗ

Чаккдолаш латт 1977 шу. Укх шерарча ерригача вахро, ерригача событеша, кьаьстта Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцие 60 дезар лелорш. СССР керда Конституци ерригача халкъо юьвнарон тІаэндарг керда ГІаьнзарг боллой класес, колхозин аьхарой, халкъа интеллигенце дикагІа йола виьлаш. Кьаьбгаечой боарам боаннаш ІоагІа тешам бенна я из.

Цо Іоаьшта карагІ мел дувла хІамаш, шоай ерригА котолашн партеца юьз советски наьхьа. Халкъах дІаьхьастаргІобаьш ма йий партя. Цун мугІарашка — боьалой класса, колхозин аьхарой, халкъа интеллигенце дикагІа йола виьлаш. Кьаьбгаечой боарам боаннаш ІоагІа тешам бенна я из.

Советски общество коммунизмга бодана наьььагІа толаме дІаьхьалхашкаььа ахара низ бола фактор — В. И. Ленина хьийхьаьчь тайпара, «Керда стройна лостам телеи из аІаштІехььаьхен, ерригача кхьаьстаьмхой хьуьалгалхо, бььчча» хила сеаш йолча Коммунистически парте ГІулажгаш.

Ший маІанга диллача болхлой класса парти йолаш а йінса, дегІаенача социализма хьалаьнна ерригача халкъа авангард а хинна дІаэтгай КПСС, кьаьчА дешашца нььчча йолча СССР-на совєта ЧІаен волаш йолча КПСС социальни база я тахий дерригА вай советски халкъ.

Вай общества кулгалдуи лостам телеи низ хІара дика дешнах КПСС-ан Октябрьски революцин котььларо, Советий Мехка ерригача кхоаьтьхьа шера историе. Из дакъа кьаьстта хьаьмхседа СССР Конституце тІа. «Советски общества кулгалдуи лостам телеи низ ба, цун политически система, ерригача паччахьалкхенна общественни организацей дог да Советски Союза Коммунистически партІн. Халкъа дахьа яьхьа шиа халкъа ГІулакх деціи я КПСС».

Партех, белгалдаьккхад В. И. Ленина, «вайна ту вай замаи хьаьжьаьл, сий, эхь-эьдел».

СССР Конституце тІа белгалдаьккх, марксистско-ленински хьехамца кийчьеена йолча Коммунистически парте общество дегІаьхьарйолча генеральни перспектиева белгалдаьн. СССР чурнех арахьарчи политика ниьсъ белгалбеш хилар, советски халкъо хІама хьаьхоллаш даьа сийлахь - боккхача балха кулгалдеш, коммунизмга котьаьккхар духьа советски халкъо доаттабу кьоьсван плана боарамагІа, Іилмин ларца тІа нийебеш лелабеш хилар.

Вай паччахьалкхенан общественни парте кулгалдара дакъа Конституце тІа «ІоагІалдар яхаш, «Коммунизмга бодана нььжьа ГІара исторически муьлхьа Л. И. Брежнева статья тІа белгалдаьккхаш ма-хилара, цьаьккха тайна соьлеиин партеца хила сеа яхьгІа яІалда а дан из. КьаьчА бесса, по боккхаГІоьла бехьтокхан тІабожабу пунна, хІана аьлча лостам телеи дола шийгара дакъа КПСС-о кхочушдеш Іаьдала ниьзца а на деш, наьа юкъе ший йоккха политически авторитет иелйна влияни чулар бахьан долаш. Шоай ГІулакхаш СССР Конституце доьнел ара на йоалаш леледу ерригача партийни организацеша.

XXV-ча съезде наьте кийчьа я ьь, хІаьз ерригІа чакхйоах Іилмин ларда тІа бакъьнь ььаьтаьнь, эгІара ч'оаГІаГІа дерхІар халкъа вахара материальни культурин боарам ІоагІа тешам бенна я из.

Цунна юкъеЙоаГІа. Советаш, профеюзаш, комсомол, кьийола массови организацеш.

Паччахьалкхен строительстве дакъе Коммунистически парте кьаьстта уйла тІайоийтаьн Советаьнз. Цар чаккдоахача массе, тайпарча ГІулакхех йоалл дегІаенача социалистически общества, ерригача халкъа юкъара Советан паччахьалкхен реальни демократизм.

Паччахьалкхен ГІулакхашка кхьаьстамхоша шерра дакъа ловнаш хилар кьаьстта кхаьхьаьнна, дар, дукха ба. Йоьшшан моттигерча Советашка хинна

доаттабеча кьоьсвана юкъарча цхьан хьарсан чу а лестаеш, шийгара кулгалдара дакъа кьаьрадаш а доаннаш партийни организацешка ГІолла санна, ишта халкъа революционни творчеста хьаьнна паччахьалкхен ерриганийн общественни кьаьсвоьл организацийн оьрсеран дика вІашТІехььаьнначен системагІа ГІолла а кхочушдеу. Цу системагІа ГІолла ІІара дешнаьн ешдеш а Коммунистически партІн, кулгалдеш цо нарІз. Цунна юкъеЙоаГІа. Советаш, профеюзаш, комсомол, кьийола массови организацеш.

Паччахьалкхен строительстве дакъе Коммунистически парте кьаьстта уйла тІайоийтаьн Советаьнз. Цар чаккдоахача массе, тайпарча ГІулакхех йоалл дегІаенача социалистически общества, ерригача халкъа юкъара Советан паччахьалкхен реальни демократизм.

Паччахьалкхен ГІулакхашка кхьаьстамхоша шерра дакъа ловнаш хилар кьаьстта кхаьхьаьнна, дар, дукха ба. Йоьшшан моттигерча Советашка хинна

КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш кхоачашъеш

КЕРДАЧА КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШКА

ЧоаргІа ґаьла хиннеш шоай Дьаьенах доккхал деиш тІаийдар тха коллективо КПСС ЦК декабрьскі (1977 ш.) Пленумо СССР Лаккелъарча Совета VIII-ча сессен соцам.

Белгалла доккхий да пятилетка шоллаґІча шера лаьха мулиш, хІиз а доккхаґІа да 1976 шера ваі хьажъ хьаьгахашка оттаяь декхарш. Тха коллективе, берригача мехка а сийна, юкъеш я декабрьски Пленумен VIII-ча сессен материаллаш, ше баьча балхъ анализ ю, иттлаґІча пятилетка кхоаларІча шера декхарш уттуйу. Къаьстегача дикача толамашка да белгаллаьккхар нахранонски машиннаьцарий коллективо юбилейин шу, керла Советски Конституци тІаийна шу.

ИттлаґІча пятилетка шоллаґІча шера план хаьгаьнна кхоачашъеш. Завода коллективо рапорт делар ший шера продукцена реализаци яра план 15 декабре кхоачашйнарг, 1977 шера план а 19 декабре кхоачашйнр. ИттлаґІча пятилетка шин шера завода коллективо хьа а ший, мехала а ешаьлІ пятилетка контрольни цифрашка лаьрхІачул цхьа миллион соврІна сома мехьа продукци. Уьх тІехьаьрта ворхІ шера шозза лаьхьаьй производстева объем. Цу тІа а, болх беш барш кхы дукхаґІа да хуьлийташ, алхха къаьстегача оборуде лаьхьарча чотах вІаштІехьдаьккхад из. Иштта кхоачашдеш да кхы мел дола техникоэкономически хьокъмаш а. Заводо процентан из 45 процентал тІехбаьнйад. Къаьстега лаьрхІаме да заводской коллективо дІадахача шера цхьаьккха хІаьмз лаьрхаґІа да доалийташ номенклатура хувшар. Тхоай къаьнара цІи машин (ИЗ-1003, ИЗ-1020) производстера хьа а ьхьхка, проводстевана юкъеййьхьай оаха керда йиъ машин (СО—106, СО—107, СО—5А, СО—12А). ХІанз заводо яраьлІ ворхІ шера шозза ворхІ ешаьлх 20 процент соврІна механизированни электроструьмент хийца да Іеш, строительно-отделочни машиннаш а. Оаха арахец тхоь тІара хий дІадоаха машиннаш, тхоь бокъабу машиннаш, басар хьокха агрегаташ, спасбойни установкаш, гІиллокхой къаьхьарча оборуде лаккъе, цар кхаьъегам аттача бакъха лаьрхІа кхийола машиннаш.

Дукха хІама - даьд заводе болхлой къаьъегамга хьалаш быта тоаяр. Завода керттера корпус ІІоаьхьий, хоза кийчьаьй, чуъха парґІата, сийрда я. Заводе коа массе метте дІаеІІа гаьнан я, зиъаш лаґІа, сага сапарґІата доаккхаьш шийна хьоаьгахаьчта тайпара салаґІа йийш ешийна я уьхаза: Іийне е спортишни майдан тІа, беседка чу е бепа, хьалхашка латташ пьазматни доска а долиш, фонтанз юхъерча гІаьнза тІа.

Тха чуйе моттигаш во я. Дукха хІамаш ду оаха тхоай низаца: цІепош хьаьду, салоІІа моттигаш кийчьо. Мисалаш, оаха хьаьлъай шоваткъе ютт моттигаш йола профилактори, лоамашкара салоІІа зона. ХІаьгахь уьх шера тхоай низаца хьалийташ оаха берий музыкальни школа, берий консультаци, сберкасса. Уьх тІигеаш тІехьаьнна дикана проектаґІа хьаьлъаьл ала йиш я, хІаьта а цу дьаьъегра керттера декхар оаха кхоачашдьаьл. ХІана тха бераниа, «ВорхІ лоам тІехьаьнна» аха я ца деаш деаш, некъуеш Іомаь йиш я, хІаьта цар дай бер мархІа а делла гаьнна лор молча аха ца безаш чуъхьаьлаьнаб. Кхы дІаьо а цу лостамагІа берґба оаха болх.

Коллективо ший балха дехкарашъ дизза кхоачашдеш хьаьрах шоай хан-хиннаьха прем меш ийо ерригача участккаьнен нехашек. Уьх тІехьаьрча шерашка цхьаьн цаі кварта́л-ягІаьнна цхьаьн коллективо преми ца эцаш.

Уьх берригача хІамаш цхьана вІашаґІехьача, цар ийсдаь хурґдолаш да заводе иъ, да тоьхьа моттиг ца хилар. Болх-лой иъ кхоачамболаш да тха. Дукхкача кхаьмех латта барт тайна коллективе вІашаґІехийтай заводе.

Казахстана йоккхийча пеленин аренашка кІай оахам де болабеннаб. Эзарш агрегаташ кхашка араьнчийа ґІоаьдал Іоае. Лоа сонаьеш балхаш чакхдоахарґда республике уьх. шера 26,5 миллион гектара тІа.

СУРТА ТІА: лоа сонаьеш гаьт Тукъанайски областа «Краснопресненский» совхозе.

В. ДАВЫДОВА суре.
ТАСС фотохроника.

ТХЬАМКА ДУКХАҐІА ДІАДЕРО ХЬАЛУР

Тхьамка лелаьдаґІа ґІулаьх дІаехо деґІаолаьдаґІа цун дикал лаьхьъярх лецашъта хетаьв яр шу хьаьхьа, 1977 шера тхьамка хинна тхьамкий промышленоста болхлой Ерриґроссийски совецашн. Цкиа «Табаксырье» республикански заготовительни контора болхлоша кхайкъаьл дяр РСФСР тхьамкий промышленоста берригача болхлошка Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизаяра даха ма-доаґІаґІа нихъадалург духьа социалистически яхь йоаржаяра хьаьъехьа.

Вежарашка болча шиъ республика — Нохч-ҐІалґІайн Дагестанехи — тхьамка лелаьдерий шераґІа шоай даьхьа кхайкъаьнна доаи делар сонещанг дакъа лаьцарашта боккха организаторски болх чаьх а болхаш, тхьамка лелаьдара агротехника тоа а еш, дІаехо йо-дача хана тхьамка дукхха а дукхаґІа доахьаьрен юбилейин шера 3100 тоннал кІезнигаґІа лоаьаш, цу даькъе Нохч-ҐІалґІай АССР-о 2800 тонн, паччаьхьлаьнна доахьлеґІен ІалашшеІ. тхьамка кийчьарен мазкала дакхаьреи паччаьхьлаьнен планхана хьалха кхоачашъеІа вІаштІехьдаьккха. Нохч-ҐІалґІайнен болхлоша хана хьала кхоачашдаьл шоай ґІаийна хиннна социалистически декхаран.

Эгґара хьалха 1959 шера доладелар республика боахамаш тхьамка лелаьле. Цу хана кхоьъра лаьрхІачча хІара гектара ґІара 6 центнер тхьамка дьаькхар. хІаьта деррита гуллаьв 44 тонн дар. ТІехьаґІа, 1965 шера республикан боахамаша деррита чуденар 503 тонн дар.

1967 шера республика кулгалдеча органаша дехар дарах вІашаґІелар «Табаксырье» яха Грозненски межреспубликански заготовительни контора. Цо цу сахьаьте шийна дІаийнар тхьамка дукхаґІа дахарен цун дикал лаьхьъярен дешаш. Из баьхьан долаш 1970 шерре а 1394 тоннага дІаІахьаьчар деррита доаккхаьл дола тхьамка. 1975 шера — 3070 тоннага. ХІаьта хІара гектара ґІара юкъера лаьрхІача гуллаьв тхьамка 17,8 центнер хилар. ДикаґІа долча тхьамкий сорташ 43,1 процент дьлар, хІаьта цун чотах республика боахамашта совнарІа хьаґІаБера 1300 эзар сома пайда.

ИйсаґІна пятилетка шерашка планаґІа паччаьхьлаьнна 6900 тонн доахьа лаьрхІа хинна тхьамка 9540 тонн, вешта ер оаґІорзаьара деґІаьаьна сет, вай социалистически обществера дийшаш саьхстемен граждениН хургаолна ґІулаьлх ду.

СССР керзачча Конституцех 21 шу дзьнчча кІоьнен нЬхьа бокъо в СССР Лаьхьъярча Совете кержа хила, хІаьта 18 шу дььнчарий — залъка депутатий ерригача Советаша. Заьсен арадаккхара инициативна шийгара хьалхаяккха бокъо еиной комсомолна.

Вай вахаре боккхача лаьрхІаме да писателий, журналистий, художнический, композиторий союзан саина йолча творчески организацей ґІулаьхьаш. Паччаьхьлаьнен общественнен организацей сеть коммунизм хьалъеча юкъьаґІа ладдаьна шерлу, Коммунистически парт ге кулгалда цар кхоачашдеш дола кер-керда декхарашъ уьтт цаьна хьалхашка.

ВІашаґІа а дегташ керттерчо лерхІачоа ґІаьлераьду парт ге массеран организацей нехашъ, цаьнгІ организацеран идейно-хетамен балха методех пайда а эцаш.

Паччаьхьлаьнен общественнен организацей системера цийкулгалдара дакъа хьалда хьаьхьох парте эгґара хьалха массеран организацей дерриґа ґІулаьхьаи белгаллен бола политически нийъ кийчьарен директивин указанеш телаьрцен.

Тхьамка лелаьдара ґІулаьхь дІаехо деґІаолаьдаґІа председатель нов. А. Хаджиматов болча Ю. Гагарина цІеарґІа колхозе. Деррита доаккхаьн дола тхьамка 400 тоннага дІаьхьоалаьдьаьл боахамо юбилейин шера. Республике цІи хезча тхьамка лелаьдеча Каирова Іайшета шерагара шерагара дукхаґІа доах тхьамка, ше лелаььта 0,5 гектара ґІара 35 центнер тхьамка дьаьккІа до уьх шера. Тхьамка чІоаґІа хьуьхьаьрах Ленина, Къаьстегача Шеча Байракъа, Знак Почета яха орденаш енний Іайшета, ялъта колхозо общественно-политически захарен колхозни партийн организацен хьинаре дакъа лаьцарах колхозо парткомаьа бюро членалла, КПСС Ножай-Юртовски райкома членалла, халкъа депутатий Вандаокоаьи юрта Совета депутаталла хержай из.

Колхозо тхьамка лелаьдара ґІулаьх деґІаолаьдаґІа Каировайн тІехьабисаш цун новкъостий Хидразова Зайнап, Чигиева Шайиман, дукхха хьаьбаьнн.

Нохч-ҐІалґІайне меттел, цун доаэоиел гаьнна арахьа а цІи хезз я цу колхозе хьалха латтера бриґалер. Нохч-ҐІалґІай АССР Лаьхьъярча Совета депутат Хьаьсегаева Шеча Байракъа Орден делаьр Хьаьсен Іабдулбасар. Цо хІара гектара ґІара 35 центнер тхьамка гуладу.

«Дружбан яхьна Гудермесски колхозо (председатель нов. Л. Виськонов) уьх шера хІара гектара ґІара юкъеьр лаьрхІа — ца 25 центнер тхьамка дьаьккхад. дикаґІна сортех дІаденнад цо 63 процент.

Ханал хьалха кхоачашъеІ паччаьхьлаьнена тхьамка доккара план Ведана районо.

Хьалхалаттарий цераш ший а дукхха яха йиш яр. цхьаьккха цу даннеша а хьаьхьох, тхьамка дукхаґІа дахарен паччаьхьлаьнна доккхарен республике ший боккхий торонаш хилар.

Шоай декхар дика кхетаьлен къаьъег заготовительни системе дукхъача болхлоша. Боахамий тхьамка лелаьдарашта новкъостал ду цар рассала кхеара, дІайоґІара, муґІаранта юкъе обработка яра, чуэнара, доккъадара, и. кх. дІ.

Тхьамка лелаьдара ґІулаьх республике дІаехо деґІаолаьдаьн цун дикал тоаярен доп уьх шера шозза дийнаш яхьта боахамо министерстве а. Факташа тешал ду, тхьамка духьаґІа дахарен цун дикал лаьхьъярен дешаго моттигера партийно-советскин юртобоахамен органаш ґІаґІеІІа хьожачо моттигашка дика толамаш доаэаьнна ґІулаьхь. Хьалхете а цу дешаго лерттІа дІаьхьжаш республикански организацей, райони, боахамий хьаьхьох ґІулаьхь. Къаьстега во хьал да тхьамкех цхьаьнка доаи цо лелаьчя Сунженски районе. Масала, уьх шера планаґІа 20 тонн тхьамка дІадаьлъ ший шера ґІу районе боахамаша 1-ча декабре кхаччаьна цхьаьнка килограмм дІаденнадаьл из паччаьхьлаьнна. Цу тайпара ґІулаьх а ший йолаш даьн.

Из культура дукхаґІа кхеара йоккхий торонаш а кхоачашъ а да районе. Болхлой ший кхаьъа культурашта пайда да эцаш лаьттаьш республикерча цхьаьнна а кхьча районе доаккхаьна тайпара дукха да цар. Цудухьа вІаллаґІа а хьеталаш даьн районо кулгалдоал тхьамка да лелаьде хІана ґІерт.

Хьаьна лаьттаьш шиъ тхьамкийна, из миччаьхьа а дика тІаьнна. Эгґара хоозІа хьаьжъ йолеп безаьча мазьен — 1 тоннаг 7000 сом луш дола «Самсон» яха сорт дика тІадоал жаґІа, болна даьтта, хІаьта пайда да эцаш дадаш цу тайпара лаьттаьш дукхха да ший хІара районе. хьаьстта а лоамашкара.

Паччаьхьлаьнен боахамий экономикан хьаьшаша вайгара дІадеч, ухх гаргаґара шерашка республике доаккхаьн дола деррита тхьамка 20—25 эзар тоннага дІакхоачаьрґдолаьн, керттерен дикаьъ тхьамкий ґІулаьхьаш дикаьъер керда лаьттаьш карадерзаьрен чотах, республикерча доккхийча кхоачамех бинза пайда эцилга, ТІаккха республика бюджете доаґІаргдар 70—80 миллион сом.

Тхьамка кхедена дечх хаьгаьна балхашта механизаци яра доп керттерча лоархІаме да, хІаьта тхьамка доккъаьра балхаша — сушилкаш хьаьлър.

1976 шера 5 августе ше баьча соцамца республика Министерстви Совето юрта боахамо министерстве, горрайисполкомаш, боахамий кулгалдой деккарийла баьб ІІадаьнна шера — 2. 1978 шера — 8, 1979 шера — 4, 1980 шера — 4, хІаьта оґІорзаьн барайтта сушилка, рассала кхеара 38 механизированни парнин, дукхха кхоаллеиш хьалье. Цу лоархІамеча балха цІенкаштта уйна тІаккхйта еза йоаґІ-йоаґІача органийн боахамий кулгалдойн оаґІонгахьара.

Уьх деррита дешаш лерттІа къоьстедачча тхьамка дукхха а дукхаґІа дика йиш хургьяр, тІаккхъ Нохч-ҐІалґІай республика мехка бойна тхьамка лелаьду район а хинна дІаоттаргьяр.

Г. МЕЖИДОВ,
«Табаксырье» яхча Грозненски заготовительнен контора управляющи.

ЦІАККХА А ЦА ХИННАЧА ТАЙПАРА

Жа лелаьдара лостам болашъ я тха совхоз. Цхьаьбакъа цаьрел совнаґІа доахан а да боахаме. Вай мехка бахача нахаґІеттара лоархІаме йола собственни хинна иттлаґІча пятилетка шоллаґІа шу къаьстга дикача толамашка белгаллаьккхара ерриґа уйла тІаийнйта къаьхьийгар совхоз ,цхьаьбаш лелаьдераша. Цудухьа дулх доахара шера калхьбоахана план 15 процент, шура йоккхара лухха хІама да эшаш — 200 процент, тха доккара — 106 процент кхоачашйнр цу.

ДІадахача шера санна дукха хьаьйбай продукци яьккха хиннаяц тха боахаме из вІашаґІеллача хана денз. Деррита шера хьинаре кхьаьгаш денгара-денга шоай балха хьокхамаш лаьхдеш хьабаьккар доярхаш: Алиева Мейса, Газиева Займанн, Мусаева Марусе. ХІанз уьх шера май беття чотах болх беш я шарех хІараяр.

Тха даккхаран Іоахарий кхедаран хьалхашка лаьтта декхарашка дика тІехьхоачашдир жа Іуша Алиев Хьусена, Алиев Османа, Лабазанов Іабдула, Хасиев Эске, Исмаилов Маке. Уж санна болча сий долча кхьаьъегамхоша вІашТІехьдалйтар тха боахма дІадаха ший толамаца чаккдаькха.

Доккхеи безкотохамен дехкарашъ латт боахама кхьаьъегамхоша хьалхашка пятилетка уьх кхоаларІча шера. Ала деза, уж кхоачашдара соахка денз дика лард елла хилар. Иштта, 1976 шера хиннаьча йол 80 процент, сийлог дика хІама да эшаш — 200 процент, тха доккара — 106 процент кхоачашйнр цаьр.

ДІадахача шера санна дукха хьаьйбай продукци яьккха хиннаяц тха боахаме из вІашаґІеллача хана денз. Деррита шера хьинаре кхьаьгаш денгара-денга шоай балха хьокхамаш лаьхдеш хьабаьккар доярхаш: Алиева Мейса, Газиева Займанн, Мусаева Марусе. ХІанз уьх шера май беття чотах болх беш я шарех хІараяр.

ЦІн хезача абхазски курорта 14 этажаш йоха пансионаташ ґІаьча кхьаьчча Пицундски бухта йистош Грузе Іилманиской, специалистий - курортологий, географий теркам тІоэаш йола массеекх шу да. Хи йистера зо эна хих лорарра, къаьстга Іай шторанш хулаца хана, хин кІалхарча теченешка зе ца дайтара проблема къаьстаеш да Грузински Іилмай Академе Вахштиг ціеґаґІа географе Института Гагреки стационара Іилмахойн жилишно - коммунальни боахама Министерства хи йистош чІоаґІарра йолча республикански управлене коллективн.

Форда йистера зона деґІаьара процесси Пицундски бухта хин кІалхарча рельефа деформаціеш тахха а тахка Іилмахоша кийчьаьй хи йистош чІоаґІарра йола оптимальни рекомендацеш.

СУРТА ТІА: географически Іилмай кандидат Пешков Владимир (ьарзъеьарра) инженер Абулаьзе Тамази форда чу ґІулаьхьаьнна приборий балхата хьожаш ба.

ТАСС фотохроника.

хоржамаш. Нохч - ҐІалґІайнен моттигерча Советий 9482 депутат керзвв. Моттигерча Советаша вІашаґІа а еза, болх беш я 1500 гаргга массеэара комиссеш. Советий актив а тІехь лаьрхІаґІа, республике хІара массеэа гулаьо Советаша. Хьаьнна ґІулаьхьаьнна ґІулаьхьаьнна ґІулаьхьаьнна. Уьх тІехьхьарча шерашка вай республике дикка лаьхьаьнай промышленни, юртобоахама промышленни, ґІулаьхьаьнна ґІулаьхьаьнна ґІулаьхьаьнна. Районни, городской, поселкай, юртий Советаш болаьнна

МОСКВА. СССР ВДНХ дIадоладелла «Эрсий Iа» яха цIей. Хозех сакъердамен дукха цIамаш гургда ухзаза москвичашта а столица хьаьшшита а: кIо говр ежа соалозаш хьаькъгIи, ловзараш, аттракционаш лургьи. Выставке бIаьвгашта кIийчьий экскурсей хьархIа маршруташ, тайп-тайн. мара конкурсаш.

СУРТА ТIА: шоай беррига деззаз а тIехьа ух доазол дехьара туристаш «Эрсий Iа» яха цIей дездеча.

В. ХРИСТОФОЧКА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

Куба экономика сиха деIIа-вахара темпашца а СССР-ларен дуйен кхича мехкашцарен цуьнгеIаьчаргна торгоин бухзамашца а дукхаIIа йолаьхо е торгоьгулдйт цуьнгеIаьчаргна, мехка йоккхаьта порташта модернизаци яра а судовефтаьн хьалъара а. Из-Iулаьх. Капитана М. М. Баранова моаршла тел кубински лоинмаьнга.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

ГРИППАХ ЛОРАЛЕ!

Гриппи шийлача хана аттта дIа-хоа доаллаш, эттара чIоагIаргIа даржаьш хIаьгIеIа дала лаьар дI. Нагахьа саг вац, цкъа хиина а ца Iеш, дукхаьна гриппа ца хулаьл. Хоьш мадарра, кIьвийлолгIа шерашца къаьстта чIоагIа даржаьш дукхаьна паччаьлхьенашца бахача шиъа хьеташш лаьар да гриппи.

Эттара тIехьаьгIа ца лаьарна 1974 шера IаI дар. Цу хана халаттIа, тайпара хьеташш а осложеннеш ца а хилар из лаьар. Цамогаш цунна кIаьа дукхаьта диллача кIы мел ловча инфекционни лаьарел тIехдоал гриппи. Из бахьан доаллаш паччаьлхьенна дукха ца хуьл.

Цкъаьрча юьхьга иштта дуьйр-сов тIехдIьхьгIа да аьина хетаьлла тарлу. Белгалла доккха ца хулий-ъоьгI паччаьлхьенна, шатайпа санна шоаргаш хиинча саго 5—7 балха ди довдийча? Цкъабакъаьа лаьар даьржачча хана берригача мехка дайна бадда лемош IаIаьмаьгIа дукха да. Гриппах а шеллаьгIа кулоча кIыча лаьарех а хIара шера цамогаш хул юьхьера лаьрхIаьна 20 миллион гаотта саг, хIаьта во дIадоьн хаьна болх бе да могаш йоьча ханах 20 процент. Гриппах шиъа цамогаш хиича предприятие довр 80—120 сом да. Гриппи цьаржача шерашца вай мехка хула экономически зе 2,0—2,5 миллиард сом да. Гриппах хулаш дола лаьрарш поэза IIеIаьнгIаьчаш шера 1 миллиард сомал кIеIаьнгаIа доаьшш аьча кхоьерг-дар.

Цкъабакъаьа, гриппо лаьш доаьла зе дукхаьна а доккхаьгIа да, нагахьа санна боьрмаьгIа IаIаьоза мехка вазар даьржачча лаьаро кегаде тарлуш хилар тархалайча. Из зе кхы а доккхаьгIа хул гриппо кхыча лазаршта дуьхьала отта могаргIоаьнача доккххьаш органиьм мелъеш хиларах а цкъаьа чIоагIта оложеннеш хьоеш хиларах а. Гриппо, бахача наьха унахIепонна зе деш хилар совгIа, дега-мишка хулаьча а кхыча хронически а лазарах нах боьра а гIо ду.

Эттара халаттIеш каст-кастеш гриппах хулаьча осложеннеш цаI — пехий воспалеIн, Кьаьстта кхораме я из ха кхаьна нахан бераштен. Воспалеин кIезнга хилаш иштта мерий чу, лергашка, сильу ревматизмаш дукхха кхIдолА хронически лазаршш.

Дальхча земаша хьаьхьох, нагахьа санна дарба гайна IIаIдоладиеш пIагIа хьаьхьа молхашца унахочоа дарба деш хилчеи из лаьар кхы а ца лаьрна. Хьалдоте а, гриппе кхийтача хана шоаш дарба де гIерташ бола нах кхыча хуьл, хIаьта цунах зе мара пайда яьлла а хуьрбаш.

Гриппо кхийтта саг хьаьлаьрчаьна а зийлаьс а деш гонахьарчаьна хкераме ца, хIаьта из сов ниха даржаьна бахьанех цаI из цунах а доал. Цуьхьла лазар сихха IIа да даржийтаьра эттара хьалла ца даьлар фуд аьлча. из да, гриппо кхийтта саг тар ма ду хьалхагIа хьагучаьвахкарш унахIенача нахенаьра а ца лаьхьаьгIаьвар.

Ший хаинахьа дарба дIадоладаьрг меттара хьа да гIотташ аллаьрш лазар аттача доаьнкх, дIаьлаьрга кхерам кIезнгбу, осложеннеш хилийташ. Лазар, кхийтта. дIаьхьоста да вен ваттане а анта мегаргаьш бераш доаьча деззаьра.

ХIара деззалочо шо-ший гIочена кхы а чIоагIаргIа лелаьнеза, кхайкавечеи Iиршинг доаьлачеи хана бата тIеп мерий тIеп доаьлачи диалла деза, цIIаьда фо цIена хилаьрга хьеька чезах, Iиймаи держана яра деккар оттаьдалъта. Цунца цкьаьна Пекине кхетаьлу. китайски Iиймаьн маойстен авантюрий — «бохкка гIа. бахьхлаьчеь» «культурни революцен» шерашца сеца лаьтта хилар.

Ю. ДИМОВ.
(АПН).

Пекинагга дIаьлу. Пекино дукха ка хьалхагIа. деиз доаьзол дехьарча зиаьй морзаа гулъеш а цул тIехьаьгIа из Пекинерча юкхарий яьшкашка кхуьлаьнга доаьла «юкхара моий» лоархI парех — .

Цу «юкхара моаштта» фу тIехьаьгIа информаце морзаа Пекинерча «иштарий яьшкаьнка» да кхиььача? ХIаьта из бьлх байтар — национализм хиина хиннай. Пекино кIирьий чуечкаш болх великолаьский шовинизма, китайшан кхыча хьалхьел «тIех хилара» уйла — из я хIара китайно, миччаьлъ ше вахе я. Китай тоьхларан чIоагIаьларан гIо де дезаш кIларах йоьла тезис. КНР хьаьна чиначча кхыча мехкашнарга гIулаьхий министра Цио Гуэнь-хуэ ну хьаьгьеьа эьнаьла. «Пятройтизм яха доо ахьыьхе полдаьстно дIаьГа я йийа. цул тIехьаьГа Китай ца еаьлла. метаргьа яха мегаьн доаьлаш даш. Хьаьмаргва вай. масала, США полдаьстно тIаьнцаьн хIаьта я хьалхагIа сацна Китай дукха еаьш. ведеи Ян Чжэнь-ниг». Белгаьлоаьлаш IIама да, Цяос масалана керкар дуьтьлаьй Ян Чжэнь-нин — лаьхе пийла Iиймаьо-фаьйн чиначаьн. «Патриотизмаьъ. хIаьта пийсаГа эьча, китайцех бьаьнача кхыча мехкашкарга Iиймаьой национолистически уйлаьеь хьалхагIа шиъа пайда яьлла. Пекино бIаьн гарта специалист хьаьн мехкашкара воьхазаьха чуэнцзуа — керда IIама даш. «Хьоаьваш Iаьхьаьра эташ яIа а йолаьш доаьшш гулъаьхх да. Долла хIама теркалдаьлуа тIехьаьГа гучаьлаьнчоь, китайски кулгалоьй дегаьш хьоаьаьлаьш хилар США-ца деIIаьлхьаьча кхыча капиталистически мехкашнен шерра пайда яьлла. Из-Iулаьх. Китай